

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Soraya Green
Utredare
soraya.green@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2021-09-08

Sida
1 (5)
Diarienummer
Dnr 2021/BUN 0024

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Analys av kränkande behandling vårterminen 2021

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till beslut till barn- och utbildningsnämnden

Informationen och analysen av inkomna anmälningar om kränkande behandling för perioden 1 januari – 30 juni 2021 noteras.

Elisabet Schultz
Förvaltningschef

Soraya Green
Utredare

Sammanfattning

Barn- och utbildningsförvaltningen ska två gånger per år sammanfatta och analysera anmälningar om kränkande behandling som gjorts till huvudmannen av verksamheterna. (Dnr 2019/BUN 0003 009).

Denna rapport avser perioden 1 januari – 30 juni 2021. Under perioden har huvudmannen fått in 944 anmälningar om kränkande behandling och trakasserier. Grundskolan står för 96 procent av anmälningarna och förskolan för fyra procent.

Beskrivning av ärendet

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är personal i förskola och skola skyldig att anmäla till rektor om ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det gäller för kränkningar mellan barn och mellan vuxen och barn. Rektor har i sin tur en anmälningsskyldighet till huvudmannen.

Barn- och utbildningsnämnden har 2019-03-27, § 33 gett förvaltningen i uppdrag att redovisa en sammanfattning och analys av inkomna anmälningar om kränkande behandling i förskola och skola. Redovisning ska göras två gånger per år. Analysen i detta ärende omfattar perioden 1 januari-30 juni 2021.

Antal anmälningar

Under vårterminen 2021 har huvudmannen fått in 944 anmälningar om kränkande behandling och trakasserier. Grundskolan står för 96 procent av anmälningarna, förskolan står för övriga 4 procent.

Sedan 2018 har antalet anmälningar ökat i takt med verksamheternas systematisering av likabehandlingsarbetet. Införandet av en e-tjänst för anmälan är troligen en annan bidragande faktor till ökningen. Andra halvåret 2020 sjönk antalet anmälningar för att åter öka 2021. Sannolikt kan minskningen delvis förklaras av att undervisningen under perioder förlagts på distans.

Förskolan

Förskolan har rapporterat in totalt 39 anmälningar, vilket är en ökning med 50 procent jämfört med föregående period. Även antalet förskolor som anmält kränkningar till huvudmannen har ökat, från 8 till 14. Det är positivt att antalet anmälningar ökar, förvaltningen ser ett samband mellan förskolans systematisering av likabehandlingsarbetet och ökningen av antalet anmälningar. För de 14 förskolor som finns upptagna i statistiken varierar antalet anmälningar från en till åtta. I 33 av anmälningarna är det barn som kränker barn, övriga sex fall handlar om att pedagog ska ha kränkt barn. Underlaget är för tunt för att kunna göra en djupare analys.

Grundskolan

Alla grundskolor har rapporterat anmälningar. Sammanlagt rör det sig om 905 stycken. Antalet anmälningar varierar mellan skolorna från 23 till 131.

Det är vanligare att inkomna anmälningar handlar om pojkar och elever i låg- och mellanstadiet än om flickor och högstadieelever. Mönstret är samma som tidigare år och i linje med Skolinspektionens statistik över kränkingsanmälningar.

Majoriteten av kränkningarna är fysiska. Verbala kränkningar kommer därefter följt av psykiska kränkningar. Liksom tidigare år har få nätkränkningar rapporterats in. Troligtvis finns en underrapportering vad gäller nätkränkningar, då studier visar att ungas utsatthet på nätet har ökat under pandemin.

Det finns en skillnad mellan flickor och pojkar avseende typ av kränkning. Verbala kränkningar dominerar bland flickor, för pojkar är fysiska kränkningar mest förekommande.

Fyra av tio anmälningar avser elever som utsatts för upprepade kränkningar. Resultatet är i stort sett oförändrat jämfört med föregående period, även om en liten minskning kan noteras. Närmare 98 procent av alla anmälningar handlar om kränkande behandling mellan elever. Två procent av anmälningarna innehåller uppgift om att vuxen kränkt en elev. En anmälan avser en elev som kränkts av både elev och vuxen. Anmälningar där vuxna förekommer handlar i huvudsak om fysiska och verbala kränkningar. Vanligast är att kränkningar sker på skolgården under skoltid.

Likabehandlingsarbetet

Tyresö har en tydligt upparbetad organisation för likabehandlingsarbetet i förskolan och skolan. På kommunnivå finns en central samordnare och likabehandlingsgrupper som består av representanter från alla förskolor respektive skolor samt en styrgrupp som stödjer verksamheterna i hur arbetet ska organiseras och struktureras. Det finns kommungemensamma rutiner som alla förskolor och skolor känner till och använder samt mallar som stöd för det förebyggande och främjande arbetet. På verksamhetsnivå finns lokala likabehandlingsgrupper där representanter från skolledning, elevhälsovården och arbetslag för olika årskurser samt fritidshem träffas kontinuerligt. Varje enhet har riktlinjer och fastställda rutiner för att förhindra kränkande behandling och trakasserier.

Skolorna har ett aktivt arbete utifrån anmälningar kring kränkande behandling. Trygghetsenkäter, trygghetsvandringar och kartläggningar har gjorts. Utifrån analys av dessa och det kontinuerliga samtalet i likabehandlingsgrupper och arbetslag tillämpas åtgärder som till exempel större personaltäthet i områden som kräver det och aktiva samtal med grupper där man har en problematik. Andra åtgärder är strukturerade raster och mer delaktig rastaktivitet som har införts på flera skolor.

Grundskolan har hittat en systematik i kvalitetsarbetet genom att följa upp och analysera anmälningar om kränkande behandling och likabehandlingsarbetet på resultatdialogerna. Analysen ligger sedan till grund för riktade insatser.

Att ha en struktur för hur likabehandlingsarbetet levandegörs och kanaler för att diskutera och utveckla arbetet är två framgångsfaktorer som forskningen lyfter fram.¹

På vissa håll upplever skolorna en utmaning i att få arbetet att vävas in och vara ständigt levande i den dagliga verksamheten. Många upplever också tidsbrist och en frustration över den omfattande dokumentationen. I nuläget är kränkingsanmälan digital. Det finns önskemål om att hela ärendegången vid kränkande behandling digitaliseras för att effektivisera arbetet ytterligare.

De flesta skolor anger dock att likabehandlingsarbetet fortlöper bra, det kommungemensamma arbetet och materialet ger stöd och systematik kring likabehandling.

Förskolans likabehandlingsarbete under året har haft tonvikt på att öka likvärdigheten mellan enheterna och skapa struktur för det förebyggande, främjande och åtgärdande arbetet. Förskolans likabehandlingsgrupp har planerat främjande aktiviteter för alla diskrimineringsgrunder som integrerats i förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Därutöver har förskolans reflektionsdokument, som ligger till grund för planeringen av undervisningen, reviderats för att likabehandlingsarbetet ska bli en naturlig del som systematiskt analyseras och utvärderas.

Förskolans utmaning är fortsatt att göra tolkningar av vad en kränkning är i förskolan och när en anmälan ska göras. Antalet anmälningar varierar mellan förskolor, en del saknas helt i statistiken över kränkingsanmälningar. Det kan bero på bristande erfarenhet av att identifiera och upptäcka kränkningar. Förskolans nystartade likabehandlingsgrupp kommer sannolikt att bidra till att utveckla kompetensen och ge större erfarenhet att göra dessa tolkningar.

Fortsatt arbete

En presentation av likabehandlingsarbetet har utformats som är gemensam för kommunens förskolor och grundskolor. Alla enheter ska under hösten 2021 använda presentationen i sin samverkan med vårdnadshavare för att ge en samlad och likvärdig information om likabehandlingsarbetet. Ett annat fokusområde för läsåret 2021/22 är elevdelaktighet. Elevernas involvering i likabehandlingsarbetet kommer att följas upp och i förekommande fall förstärkas. Det handlar bland annat om att studera hur barn och elever syns i

¹ Friendsrapporten 2021 https://friends.se/uploads/2021/08/Friendsrapporten_2021.pdf

kartläggningar, analys, planering av åtgärder, uppföljningar och utvärderingar. En annan del är att sprida goda exempel från skolorna.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att utvidga e-tjänsten för att hantera hela ärendegången vid kränkande behandlingen. Under hösten kommer några skolor och förskolor ingå i en pilot för att testa systemet. Målet är att möjliggöra för samtliga enheter att gå in hösten 2022.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Prövning av barnets bästa

Ärendets karaktär är till underlag för att tillgodose barns rättigheter. Genom att följa upp och analysera förskolans och skolans arbete med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan huvudmannen säkerställa att verksamheterna i enlighet med artikel två i barnkonventionen verkar för alla barns lika värde och rättigheter, och att inget barn eller elev får diskrimineras. Ärendet svarar även särskilt mot barnkonventionens artiklar 19, 28 och 29 om barns rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld, om barns rätt till utbildning samt syftet med utbildningen.

I artikel 28 framgår att lämpliga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med barnkonventionen. I artikel 29 framgår särskilt att barnets utbildning ska syfta till att utveckla respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Bilaga: Analys av kränkande behandling vårterminen 2021